

Wageningen-Hoog weet Japanse duizendknoop te bedwingen

Vrijwilligers ontwikkelen effectieve bestrijdingsmethode tegen duizendknoop

Injecteren met glyfosaat, verstikken onder zeil, doodkoken met stoominjecties; kosten noch moeite worden gespaard om het ultieme wapen tegen de Japanse duizendknoop te ontwikkelen. Ondertussen heeft in Wageningen-Hoog een handvol vrijwilligers het aantal groeiplaatsen van de invasieve woekerplant terug weten te brengen van ruim zestig tot vijf locaties. Stad + Groen vraagt Derk Hille Ris Lambers naar de sleutel van het succes van dit burgerinitiatief.

Auteur: Paul van der Sneppen

‘Iedereen is op zoek naar methoden om de plant langs de kortste weg de genadeklap toe te dienen. Dat pad hebben wij verlaten,’ vertelt Derk Hille Ris Lambers. In 2013 is hij op eigen initiatief de Japanse duizendknoop in zijn eigen woonomgeving te lijf gegaan. Rond diezelfde tijd gingen ook nog twee andere inwoners van Wageningen-Hoog, Laurens Beerepoot en Robert van der Bilt, eigenhandig duizendknoop bestrijden.

Klepelmaaiers

Hille Ris Lambers kan er niet zo goed zijn vinger op leggen waarom de verspreiding binnen de gemeente in die tijd zo’n vlucht heeft genomen, dat buurtbewoners het nodig vonden om zelf maatregelen te nemen. ‘De plant is al in

de 19e eeuw in Nederland geïntroduceerd. We weten dat ze voor de oorlog al in Wageningen-Hoog is waargenomen. Daar is documentatie van. Ik kan alleen maar gissen naar de oorzaak van de snelle verspreiding in 2013. Mogelijk dat de planten door klepelmaaiers van de gemeente in verhoogd tempo zijn verspreid. Maar we hebben ook waargenomen dat particulieren de plant uit hun eigen tuin haalden en vervolgens ergens dumpten. Dat werkt verspreiding natuurlijk ook in de hand.’

Hille Ris Lambers, Beerepoot en Van der Bilt slaan de handen ineen in de aanpak van de woekerplant. ‘Op een gegeven moment kwamen we elkaar tegen omdat we dicht bij huis klaar waren.’ Het lokale huis-aan-huisblad krijgt in 2017 lucht van het initiatief en besteedt er

4 min. leestijd

ACTUEEL

aandacht aan. Daarop sluiten andere buurtbewoners zich aan bij de duizendknoopbrigade. Nu is de vaste kern zeven man sterk.

Urgentie

Een goed lopend burgerinitiatief opzetten is geen sinecure. Menig gemeente die burgers probeert te betrekken bij lokale groenbeheerprojecten, ziet het animo na enige tijd verslapen. Een burgerinitiatief ruim zes jaar, met onverminderde inzet, overeind houden, is bijzonder. Volgens Hille Ris Lambers is dat succes onder meer te danken aan de urgentie van het probleem. 'En een zekere mate van eigenbelang natuurlijk. We worden in belangrijke mate gedreven door de wetenschap dat de duizendknoop als het ware aan onze achterdeur ramelt. De plant kan flinke schade veroorzaken aan tuinen, gebouwen en infrastructuur. Daar wil natuurlijk geen enkele woningbezitter mee opgescheept raken.'

Daarnaast spelen sociale contacten ook een rol, vertelt Hille Ris Lambers. 'Het is prettig om met een groep bewoners samen te werken. We hebben in onze wijk grote tuinen en daardoor relatief weinig onderling contact. Toch is er kennelijk behoefte om zich met de buurt te verbinden. Een van onze teamleden kan bijvoorbeeld niet zelf meehelpen bij het spit- en graafwerk, maar heeft toch een manier gevonden om bij te dragen. Zij schenkt elke week koffie.'

Gemeente

De gemeente Wageningen juicht het initiatief van Hille Ris Lambers en zijn medestanders toe. Ze ondersteunt de duizendknoopbrigade onder meer door plantresten snel en veilig af te voeren. 'Als we bellen dat we ergens plantenresten hebben neergelegd, is de gemeente er heel snel bij om die op een verantwoorde manier af te voeren.' Ook heeft de gemeente het maai-beleid aangepast, onder meer om verspreiding van plantresten van de duizendknoop door klepelmaaiers te voorkomen. 'Veel meer dan dat kun je van een gemeente eigenlijk ook niet verwachten,' vindt Hille Ris Lambers. 'Gemeenten zijn simpelweg niet geëquipt om onze methode in te zetten tegen duizendknoop. Het is behoorlijk arbeidsintensief, met name vanwege de lange nazorg na de eerste bestrijding.'

Uitputtingsslag

Het geheim van de smid is volgens Hille Ris Lambers het consequent blijven verwijderen van de plant. 'We voeren een ware uitputtingsslag.

Een artikel uit de Leydse Courant 14 januari 1850, verwijzend naar *Polygonum cuspidatum*, een 'Javaansche plant' (moet zijn 'Japanse plant'. Red.) eigendom van jonkheer Von Siebold.

Professor de Vriese heeft dit jaarboek verrijkt met eene naauwkeurige beschrijving der Javaansche plant Polygonum cuspidatum S. et __. (spitsbladig duizend-knoop), met eene daarbij gevoegde fraaije gekleurde afbeelding naar het levend gewas in de kweek-kerij van von Siebold en Comp., te Leyden, volgens toestemming van jonkh. von Siebold, honorair voorzitter der Maatschappij, die de eenige bezitter van deze plantsoort in Europa is.*

slag. In de regel duurt het ongeveer drie jaar voor een groeilocatie helemaal schoon is. In die drie jaar blijven we steeds terugkomen.' De methode is even simpel als ze doeltreffend is gebleken. Bij de eerste interventie worden alle planten met wortel uitgetrokken en veilig afgevoerd. De duizendknoop mag niet in de groene afvalstroom terechtkomen, want zelfs de kleinste plantresten kunnen weer uitschieten.

Spitgreep

Vervolgens komt de duizendknoopbrigade een week later op dezelfde locatie terug om de nieuwe scheuten lost te trekken en de wortels uit te graven. De spitgreep is daarvoor het meest effectieve gereedschap gebleken. Toch moet de duizendknoopbrigade ook door de

De duizendknoopbrigade aan het werk in Wageningen-Hoog (©Gem. Wageningen)

knieën en de handen vuil maken. 'Elk stekje volgen we voorzichtig. Daarbij gaan we te werk als een archeoloog die een breekbaar botje opgraaft. Door de grond eromheen te verwijderen, leggen we de wortels bloot. Zo halen we zo veel mogelijk wortels uit de grond.' Deze bestrijding wordt over langere tijd herhaald. Naar verloop van tijd wordt de intervalperiode tussen de interventies langer. 'De duizendknoop is een plant met een slim overlevingsmechanisme. De wortels beschikken over het vermogen tot kiemrust. Dat wil zeggen dat ze rusten en wachten met kiemen tot de omstandigheden voor groei weer gunstiger zijn. Dat maakt dat we zo lang moeten blijven monitoren en uitputten.'

Prioritering

Voor wie zich geïnspireerd voelt om de methode zelf in te zetten, heeft Hille Ris Lambers als ervaringsdeskundige een aantal aanbevelingen: 'Allereerst, maak een plan en beperk je tot een gebied. Doe dus aan strikte prioritering. Probeer niet overal de duizendknoop aan te pakken. Bepaal vooraf hoeveel tijd je erin gaat steken en bepaal zo je werkschema. Stel dus geen onrealistische doelen. Ten slotte: geef nooit op. Het gaat om de lange adem. Reken erop dat je per groeilocatie zeker drie jaar nodig hebt om 'm helemaal schoon te krijgen.' Ook belangrijk vindt hij het om vooral niet te wachten. 'Begin gewoon. Ik sprak onlangs een boswachter die het voornemen had om een bosperceel vrij te maken van duizendknoop. Ik was natuurlijk benieuwd en vroeg wanneer ze daarmee willen starten. Hij zei dat ze eerst willen wachten op de uitkomst van proeven met bestrijding door stoombehandeling. Dat vind ik jammer. Begin gewoon. Ga vooral niet zitten wachten op door anderen te ontwikkelen magische methodes. Begin en maak af waar je aan begint.'

'Een goed lopend burgerinitiatief opzetten is geen sinecure'

Be social

Scan of ga naar:

www.stad-en-groen.nl/article/30845/wageningen-hoog-weet-japanse-duizendknoop-te-bedwingen